

ситуаціях: винна особа вдавала із себе ту, з якою потерпіла особа бажала мати статеві зносини; винна особа, отримавши згоду на надання медичних послуг потерпілій, вчинила дії сексуального характеру тощо.

Одержано 11.04.2019

УДК 796.323.2(477)

Вікторія Олександрівна ЛИСАК,

курсант групи Ф2-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Казначеева Д. В.

КІБЕРБУЛІНГ ЯК ВИД ХУЛІГАНСТВА

Кібербулінг – це новітня форма агресії, яка містить в собі дії з метою принизити людину з використанням інформаційно-комунікаційних засобів: мобільних телефонів, електронної пошти, соціальних мереж тощо. Кібербулінг став популярним з розвитком соціальних мереж, дослівно з англійської це слово перекладають як «віртуальне бичування». Притягнути до відповідальності віртуального хулігана дуже важко, неможливо поскаржитися на нього класному керівникові чи директору. Світ, у якому діють кібербулери, начебто є віртуальним, але шкода, яку вони можуть завдати, – цілком реальна, а наслідки інколи навіть і трагічними. Також такі особливості кібербулінгу, як анонімність і безкарність, зумовлюють труднощі його дослідження. Оскільки про явище кібербулінгу люди у Європі дізналися раніше, ніж в Україні, тому ці країни мають більший досвід у боротьбі з кібертероризмом. Беручи до уваги дослідження західних журналістів, більше половини опитаних визнали, що щодо них застосовували кібербулінг у форм внецензурної лайки. Кожному четвертому користувачеві пропонували відвідати порнографічний сайт чи переглянути відео, що містить сцени насильства. В Україні масштабних досліджень проблем кібербулінгу та його потенційної небезпеки не проводили. Проте з теле – та інтернет-джерел, а іноді й з власного досвіду читачів, відомо, що віртуальна агресія в нашій країні набирає обертів. Можна продовжити наводити приклади, і кожен вноситиме свої ремарки у поняття кібербулінгу. На мінімальному етапі розуміння цього поняття містяться жарти, що інколи неможливо прийняти за булінг. Але якщо дивитися з іншого боку, то це зовсім не жарти, а віртуальний психологічний терор, що завдає непоправної шкоди психіці школярів, інколи навіть призводить до смерті.

Жертви кібербулінгу найчастіше зверталися до дорослих за допомогою, бо бояться додаткового покарання, тобто позбавлення можливості користування комп'ютером чи мобільним телефоном, оскільки це видається дорослим логічною реакцією. Боротьбу з кібербулінгом ускладнює безкарність в інтернет-просторі, коли кожен може видати себе за будь-кого, не відповідаючи за наслідки дій. Найкраще що можуть зробити батьки та вчителі –

виховувати в дитині упевненість в собі, розказувати їй про небезпеку, будувати довірливі відносини. Тоді у разі виникнення такої ситуації діти одразу будуть звертатись по допомогу до дорослих.

Подолати явище кібербулінгу в принципі неможливо, адже контролювати віртуальне середовище, в якому «живе» дитина, також украй важко. Але є певні стратегії профілактики кібербулінгу, які допомагають захистити дитину. 18 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню). Чим зумовлені такі законодавчі кроки, та чого очікувати від нововведень закону? Як працюватиме новий інструмент захисту прав дитини? Новий закон доповнює Кодекс України про адміністративні правопорушення статтею 173-4, в якій визначено поняття булінгу.

З прийняттям нового закону ситуація змінилася. Відтепер вчинення будь якої форми булінгу (цькування) неповнолітньої чи малолітньої особи буде каратися штрафом від 850 до 1700 грн або громадськими роботами від 20 до 40 годин. Такі діяння, вчинені повторно протягом року після або групою осіб каратимуться штрафом у розмірі від 1700 до 3400 грн або громадськими роботами на строк від 40 до 60 годин. У разі вчинення булінгу (цькування) неповнолітніми від 14 до 16 років, відповідатимуть його батьки або особи, що їх замінюють. До них застосовуватимуть покарання у вигляді штрафу від 850 до 1700 грн або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин. Разом з тим, Закон зобов'язує педагогічних працівників повідомляти керівників закладів освіти про виявлені факти булінгу (цькування) серед школярів. Як реагуватиме адміністрація закладу на замовчування цькування педагогами законом не передбачено. Процедура притягнення до адміністративної відповідальності за булінг (цькування) учасника освітнього процесу наступна. Після того, як повідомлення про факт вчинення булінгу (цькування) надійшло до органів правопорядку, підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України складають протокол про вчинення адміністративного правопорушення із зазначенням статті Кодексу. Після цього справа про адміністративне правопорушення передається на розгляд до відповідного суду або судді за місцем вчинення правопорушення.

Подолати явище кібербулінгу в суспільстві можливо лише спільними зусиллями. І деякі кроки в цьому напрямку уже зроблено. Проблема булінгу в Україні залишається актуальною та потребує уваги і активних дій з боку державних інституцій, закладів освіти та всіх людей, небайдужих до проблеми цькування.

Одержано 24.04.2019

